

Monumentnummer*: 516488

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 05 maart 2001
Kadaster deel/nr 82917/73

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Leeuwarden		Leeuwarden		Fryslân			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Heerestraat	15			8911 LC	Leeuwarden		
Heerestraat	11			8911 LC	Leeuwarden		
Heerestraat	13			8911 LC	Leeuwarden		
Heerestraat	13 A	A		8911 LC	Leeuwarden		
Heerestraat	15 A	A		8911 LC	Leeuwarden		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Leeuwarden	B				5060		
Leeuwarden	B				5059		
Leeuwarden	B				682		

Omschrijving**

Inleiding

Voormalige BANK VAN LENING, ontstaan uit de verbouwing van enkele oudere panden door H. Kramer in 1887, in Neo-Classicistische stijl. Sinds 1833 werd de Lommerd van stadsweg geëxploiteerd vanuit een pand aan de Heerestraat, dat sinds 1794 in het bezit van de stad was, het middelste van de drie huidige panden. In 1842 werd het belendende pand aan de noordzijde gekocht, nagenoeg geheel afgebroken en onder architectuur van de stadsbouwmeester Thomas Romein werd er een nieuw magazijn met woning gebouwd. Het bestaande werd eveneens ingrijpend verbouwd. In 1887 werd het ten zuiden gelegen pakhuis na een verbouwing bij de bank getrokken, waarbij de ertussen gelegen Lombardsteeg gedeeltelijk overkluisd werd. Tevens bracht Kramer de panden achter een uniforme gevel. In 1935 werd de Stads Bank van Lening opgeheven. Van 1942 tot 1985 was het Fries Natuurhistorisch Museum hier

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gevestigd. Daarna werd het complex in 1987 verbouwd tot vijf woningen met behoud van de gevel en historische details in de interieurs, maar een waarschijnlijk achttiende eeuwse vleugel achter no.13 werd opgeofferd om een gemeenschappelijke tuin te kunnen realiseren. In 1992 werden de huurwoningen verkocht en werden in de panden 13 en 15 twee appartementen samengevoegd tot een woning.

Omschrijving

EXTERIEUR: Langgerekte gevel van tien traveeën breed en twee bouwlagen hoog plus kap, waarachter drie panden uit verschillende perioden schuilgaan. Alle vensters hebben nagenoeg gelijke afmetingen en identieke uitmonsteringen: zesruitsschuifvensters met hardstenen onderdorpels en radiale strekken. De gevel wordt naar boven afgesloten door een vlak fries en een geprofileerde gootlijst op voluutvormige consoles. De gevels van no.11 en no.13 zijn opgebouwd uit donkerbruine baksteen met smalle voeg, no.15, dat koud en iets geknikt tegen de andere panden staat heeft een iets lichtere baksteen. No.11 heeft twee traveeën met op de eerste bouwlaag links een dubbele paneeldeur met geprofileerde naald en gedeeld bovenlicht boven een gemetselde stoep en rechts een deur met smeedijzeren gehengen, die leidt naar een overkluisde steeg. De tweede bouwlaag heeft twee identieke vensters. No.13 heeft drie traveeën met in de rechtertravee een dubbele deur, behoudens de ramen identiek aan die van no.11 boven een hardstenen stoep. Naast de deur twee vensters en op de verdieping drie. No.15 telt vijf traveeën met in het midden een enkele paneeldeur met dichtgezette zijlichten en gedeeld bovenlicht. In de middenas bevindt zich een vernieuwde dakkapel met gecanneleerde pilasters en een driehoekig fronton. De gebroken kap is belegd met moderne pannen.

De achtergevel van no.11 heeft op de begane grond een uitmondning van de steeg en rechts daarvan een (moderne) dubbele deur met zijlichten onder een segmentboog en op de verdieping twee zesruitsvensters. De achtergevel van no.13 werd na afbraak van de achterbouw nieuw opgemetseld, de noordgevel is opgebouwd uit grote rode baksteen en vertoont een aantal dichtgemaakte vensters, sommige met boogvormige ontlastingen. De achtergevel van no.15 is vrijwel identiek aan de voorgevel.

INTERIEURS: No.15 is bij de restauratie ingericht als twee gespiegelde identieke woningen, maar is na de verkoop in 1992 samengevoegd tot één woning. Alleen in de achtervertrekken bleven enkele originele onderdelen bewaard zoals balkenplafonds, de kroonlijst van een schouw en een noe-renaissance aedicule met gebroken fronton in de pui van de linker achterkamer. Dit fronton komt overeen met een fronton aan de achterzijde van het pand Over de Kelders 6, eveneens van Hendrik Kramer en gaat daarmee een geestige dialoog aan. Op de verdieping zijn de twee achterkamers met elkaar verbonden met een van elders afkomstige suitepui uit de late negentiende eeuw. De kap is samengesteld uit Philibertspanten.

No.13 heeft halverwege de gang, die van de voorgevel naar de achtergevel loopt een hoogbarokke poort met compositie pilasters, te weerszijden van een gedruktbogige doorgang. Het materiaal is geverfde natuursteen. Aan de voorzijde zit een volledig uitgewerkt hoofdstel, aan de achterzijde, waar overigens ionische pilasters zitten ontbreekt het hoofdstel. In het voorste gedeelte van de gang bevindt zich een neoclassicistisch stucplafond met in het midden een amandelvormige stralenkrans met daaromheen een krans met florale elementen, benevens geprofileerde lijsten langs de randen. In het achterste gedeelte van de gang bleef een gedeelte van een balkenplafond bewaard met enkele geprofileerde sleutelstukken, waarschijnlijk uit het einde van de zeventiende eeuw. In de voorkamer bleef een stucplafond bewaard, in dezelfde trant als in de gang, maar hier met een rond middenstuk. Voorts bleven de nog functionerende, gepaneelde binnenluiken en -kasten bewaard, benevens een eenvoudige schouw van hout met kroonlijst. Op de verdieping bleef o.a. een gedeelte van een balusterhek bewaard en een kroonlijst langs het plafond in de voorsalon. Op de zolder resteren de kapspanten, waarschijnlijk uit de tijd van de verbouwing door Romein. In het interieur van no.11 bleven o.a. bewaard

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

onderdelen van de verplaatste trap, zoals de paal en de leuningbalusters en geprofileerde houten plafondblijsten op de verdieping.

Waardering

Voormalige Bank van Lening, thans drie woonhuizen van algemeen architectuurhistorisch en cultuurhistorisch belang:

- vanwege de architectuur van de voorgevel, die de drie verschillende panden samenvat achter een geüniformeerde gevel;
- vanwege de bewaard gebleven interieuronderdelen uit verschillende perioden;
- als belangrijk vroeg werk van Hendrik Kramer.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Handel en kantoor

Functie

Bank van lening